

Klimat- och näringslivsdepartementet

Enheten för cirkulär ekonomi, kemikalier och strålning

kn.remissvar@regeringskansliet.se

kn.cks.remisser@regeringskansliet.se

Göteborg 2025-11-14

Ert dnr KN2025/01589

Yttrande över remiss av Naturvårdsverkets skrivelse förslag till författningsändringar till följd av revidering av EU:s avfallstransportförordning

Bakgrund

Naturvårdsverket har i "Förslag till författningsändringar till följd av revideringen av EU:s avfallstransportförordning" föreslagit att det införs två nya paragrafer, 15 och 16 §§ i 8 kap. Avfallsförordningen, paragraferna ska utgöra kompletterande nationella villkor till de krav som följer av artikel 11 i EU-förordningen.

De nya paragraferna 15 och 16 §§ i 8 kap innebär att den aktör som vill föra in eller föra ut avfall för bortskaffande måste visa att transporten inte förhindrar eller fördröjer hanteringen av svenskt avfall, att den är förenlig med nationella och kommunala avfallsplaner samt att den inte strider mot andra svenska åtgärder för att begränsa avfallstransporter.

Vid utförsel ställs dessutom krav på att avfallet ska transporteras till närmast lämpliga anläggning, vilket inför ett nytt bedömningsmoment som är inte är tydligt, och som, i praktiken kan begränsa export till mottagningsanläggningar.

För både import och export införs i princip ett förbud mot transporter för deponering (D1, D5), där undantag endast får medges vid *synnerliga skäl* eller om särskilda *nordiska överenskommelser* finns.

REMONDIS Sweden AB ("REMONDIS") arbetar med insamling, förädling och slutbehandling av avfall och har därför både praktisk erfarenhet och en god helhetsbild av gränsöverskridande handel. REMONDIS är medlem i Återvinningsindustrierna och delar dess tidigare inlämnade yttrande på Naturvårdsverkets yttrande. REMONDIS önskar även delge sina egna synpunkter på Naturvårdsverkets yttrande, vilka behandlas i det följande.

Synpunkter

Försvårad export

Förslagen till de nya paragraferna är otydliga, det saknas idag vägledning i vad som omfattas av synnerliga skäl, och några nordiska överenskommelser finns inte på plats. Förslagen innebär också en begränsning av möjligheten till gränsöverskridande transporter, vilket innebär att endast ett fåtal svenska aktörer i praktiken kommer att kunna ta emot och behandla berörda avfallsflöden.

REMONDIS är av uppfattningen att befintlig behandlingskapacitet i Sverige för exempelvis avfall som kräver destruktion genom högtemperaturförbränning, behandlingskod D10, redan idag är ansträngd, med långa väntetider för att kunna leverera avfall till behandling, särskilt i samband med planerade drift- och revisionsstopp.

Ytterligare krav i linje med de föreslagna paragraferna riskerar att medföra att de få aktörer som har kapacitet att behandla berörda avfallsfraktioner, får en i det närmaste monopol-liknande ställning, eftersom verksamheter som idag kan utnyttja möjligheter till export inom EU istället kommer att bli beroende av det begränsade antalet anläggningar inom Sverige. En sådan utveckling riskerar att snedvrider konkurrensen på den inre marknaden och skapa en obalans mellan svenska och europeiska aktörer.

Minskad konkurrens kan i sin tur leda till högre behandlingskostnader för avfallsgenererande verksamheter, vilket på sikt påverkar hela den svenska industrins konkurrenskraft negativt, och motverkar den cirkulära ekonomins grundläggande syfte.

Miljö

Naturvårdsverket motiverar de föreslagna bestämmelserna med hänvisning till självförsörjnings- och närhetsprincipen, och bedömer att miljöpåverkan från transporter förväntas minska om färre transporter till och från andra länder genomförs.

REMONDIS delar uppfattningen att transporter bör ske på ett miljömässigt hållbart sätt, men vill framhålla att transporten som sådan inte avgör den miljömässiga effekten av avfallshanteringen.

Den totala miljöpåverkan avgörs av hela behandlingskedjan, där val av drivmedel, den tekniska metoden, graden av återvinning och möjligheten att permanent ta bort farliga ämnen ofta har långt större betydelse än själva transportsträckan.

Närhetsprincipen behöver tillämpas flexibelt och med hänsyn till faktisk miljönytta. För vissa avfallsströmmar, är det endast ett fåtal specialiserade anläggningar i Europa som har teknisk, och miljömässig kapacitet och kunskap, att behandla avfallet på ett säkert och hållbart sätt. I dessa fall, kan en längre transport till en sådan anläggning ge betydligt bättre miljöresultat än nationell behandling eller deponering. När avfallshanteringens rationalitet försvåras riskerar avfall att ta fel vägar.

Specialiserade anläggningar spelar en central roll i arbetet med att avgifta samhället och främja cirkulära flöden, men för att de ska kunna användas på ett effektivt sätt och upprätthålla sin kapacitet, krävs att avfallsflödena kan styras dit de gör störst nytta. Flödet av avfall bör därför vara fritt inom EU, där miljö- och kontrollkrav redan säkerställs.

REMONDIS tillstyrker en ökad restriktivitet för deponering, men menar att Naturvårdsverkets föreslagna krav riskerar att motverka lagstiftningens syfte. Genom att likställa närhet med

miljönytta riskerar förslaget att försvåra miljömässigt motiverade transporter, begränsa återvinning och i praktiken låsa in avfallsflöden inom Sverige.

En otillåten inskränkning av EU-förordningen

Naturvårdsverket anger i sitt förslag till författningsändringar att avfallstransportförordningen är direkt gällande men att det kan finnas behov av viss kompletterande nationell reglering.

Förordningen saknar generella möjligheter att föreskriva nationella krav. REMONDIS är av uppfattningen att de föreslagna paragraferna utgör materiella tillägg som riskerar att utgöra ett handelshinder inom EU, eftersom de strider mot den grundläggande principen om fri rörlighet. De föreslagna ändringarna går också utöver vad som är nödvändigt för att uppfylla förordningens syfte, proportionalitet är en annan grundläggande princip. Förslagen kan därför inte anses förenliga med unionsrätten.

Avgifter och finansiering

Naturvårdsverket föreslår i sin skrivelse att det införs nya, och differentierade avgifter, för handläggning av ärenden gällande anmälningspliktiga avfallstransporter och återtagande av avfallstransporter stoppade i annat land.

REMONDIS anser att Naturvårdsverket istället bör tilldelas utökade resurser för att minska de långa handläggningstider som råder idag.

För REMONDIS SWEDEN AB:s räkning

Jessica Tator

Affärsområdeschef Farligt Avfall

Jessica.Tator@remondis.se